

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS
PADĖTIES“ NR. IX-2206 11, 26, 35, 41, 42, 43, 46, 50, 53, 58, 107 IR 141 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

2024 m. birželio 20 d. buvo priimtos Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – Įstatymas) pataisos, ribojančios darbdavių piktnaudžiavimą imigracijos darbo pagrindu procedūromis, į kurias buvo perkeltos kai kurios Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 26, 35, 41, 42, 44, 53, 107 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3352 (toliau – Projektas Nr. XIVP-3352) nuostatos:

- *sugriežtinta darbdavio atsakomybė įdarbinant užsieniečius* ir nustatyta, kad darbo pagrindu išduotas leidimas laikinai gyventi panaikinamas arba atsisakoma išduoti naują leidimą laikinai gyventi, jeigu pas darbdavį, kuris įsipareigoja įdarbinti užsienietį pagal darbo sutartį, arba pas bent vieną iš darbdavių, kuris ketina įdarbinti užsienietį pagal darbo keliems darbdaviams sutartį, ilgiau negu 90 dienų per pastarųjų 180 dienų laikotarpį buvo nustatytas nedraudžiamasis laikotarpis bent dviem įdarbintiems užsieniečiams, išskyrus atvejus, kai užsienietis nedirbo dėl nėštumo, gimdymo, tėvystės atostogų ir (arba) atostogų vaikui prižiūrėti, ligos ar nelaimingo atsitikimo arba kai darbdavys pateikia dokumentą, patvirtinantį, kad tokiam užsieniečiui buvo taikomi ne Lietuvos Respublikos teisės aktai, reglamentuojantys socialinio draudimo sritį. Tai padeda kovoti su antrine migracija, kai Lietuvos Respublikos išduotą leidimą laikinai gyventi turintis užsienietis vyksta dirbti į kitas ES valstybes nares arba padirbus keletą mėnesių jis išleidžiamas nemokamų atostogų ir išvyksta į kilmės valstybę, o po to vėl atvyksta keliems mėnesiams dirbti į Lietuvą;

- *siekiant užtikrinti, kad darbdaviai atsakingai kvietęsi užsieniečius, apribotos užsieniečio galimybės keisti darbdavį nepraėjus 6 mėnesiams nuo leidimo laikinai gyventi išdavimo dienos*. Tokiu būdu išlaikomas principas, kad užsienietis dirba pas tą darbdavį, kuris prisiėmė įsipareigojimus dėl užsieniečio.

Minėtos Įstatymo pataisos situaciją, susijusią su darbo imigracija, pakeitė gerąja linkme. Jeigu anksčiau 30 proc. užsieniečių atvykdavo piktnaudžiaudami darbo imigracijos procedūromis, tai dabar to nebėra.

Iš kitos pusės, pastaruoju metu stebimas užsieniečių „amžinųjų studentų“ padaugėjimas. Tai yra užsieniečiai, kurie studijuoja Lietuvos aukštosiose mokyklose ir nuolat kartoja bakalauro studijų pirmą kursą, bet tuo pačiu ir dirba arba vykdo savarankišką veiklą (dažniausiai pavežėjais ar maisto išvežiotojais). Tačiau pagrindinį laiką skiria būtent darbui, o likusį „studentauja“. Kitaip tariant, sugriežtinus darbdavio atsakomybę įdarbinant užsieniečius, apribojus užsieniečio galimybes keisti darbdavį, užsieniečiai kreipiasi dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo studijų pagrindu, bet iš tiesų atvyksta dirbti ar užsiimti savarankiška veikla, taip apeidami sugriežtintas darbo imigracijos taisykles, kurios ekonomine veikla užsiimantiems užsienio studentams nėra taikomos. Jiems taip pat nereikalingas leidimas dirbti.

Taip pat Projekte Nr. XIVP-3352 siūlytas reikalavimas dėl užsieniečiams, teisėtai pragyvenusiems Lietuvoje 5 metus ir siekiantiems gauti naują ar pasikeisti turimą leidimą laikinai gyventi, mokėti valstybinę kalbą, tam tikra apimtimi buvo perkeltas į Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymą, nustatant, kad parduodantys prekes ir teikiantys paslaugas fiziniai ir juridiniai asmenys „užtikrina tiesioginį gyventojų aptarnavimą valstybine kalba Vyriausybės nustatyta lietuvių kalbos mokėjimo lygiu“. Atitinkamos Valstybinės kalbos įstatymo pataisos įsigalios 2026 m. sausio 1 d.¹ Mokymus finansuoja Užimtumo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Galimybe mokytis lietuvių kalbos jau pasinaudojo beveik

---

¹ Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo Nr. I-779 17 ir 24 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 7¹ straipsniu įstatymas Nr. XIV-3007.

10 tūkst. užsieniečių. Nors dabar girdimi Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos siūlymai minėto reikalavimo įsigaliojimą atidėti iki 2027 m. sausio 1 d. dėl nepakankamų egzaminavimo pajėgumų.² Tačiau visiems kitiems užsieniečiams, kurie nedirba aptarnavimo sektoriuje, bet planuoja gyventi Lietuvoje, reikalavimas mokėti valstybinę kalbą nėra taikomas.

2024 m. birželio 20 d. priimtose Įstatymo patisose numatyta galimybė leidimą laikinai gyventi panaikinti tuo atveju, kai užsieniečio darbdavys, laikinojo įdarbinimo įmonė, išbraukiama iš Valstybinės darbo inspekcijos sudaromo laikinojo įdarbinimo įmonių sąrašo. Tam, kad laikinojo įdarbinimo įmonė būtų įrašyta į minėtą sąrašą, ji turi atitikti nuo šių metų įsigaliojusiose Darbo kodekso pataisose nustatytus kriterijus. Iš esmės šie kriterijai susiję su bankroto bylos nebuvimu, baudų, įsiskolinimų neturėjimu. Taip pat mažiau negu 3 paeiliui einančius kalendorinius mėnesius tokia įmonė turi turėti laikinųjų darbuotojų.³ Bet nėra konkretizuota, kiek darbuotojų, taip pat nėra kriterijų, susijusių su minėtų įmonių veikla ir iš jos gaunamomis pajamomis.

Pažymėtina, kad Europos Komisijos Jungtinio Tyrimų centro atliktoje studijoje apie demografinius Europos Sąjungos (toliau – ES) ateities scenarijus teigiama, kad svarbus yra imigracijos poveikio ilgalaikiai demografiniai situacijai supratimas, kur esminiai veiksniai yra šie: imigrantų iš trečiųjų šalių *skaičius* į valstybę narę, jų *išsilavinimo lygis* bei *gebėjimas integruotis* į darbo rinką ir visuomenę apskritai, ir valstybės narės *gebėjimas efektyviai įgyvendinti savo migracijos politiką*.⁴ Studijoje daroma išvada, kad nors aukštas imigrantų skaičius gali padidinti ES reikalingą darbo jėgos skaičių, tačiau ilgalaikėje perspektyvoje tai turės ribotą poveikį dirbančių ir nedirbančių žmonių proporcijai. Jei aukštas imigrantų skaičius kartu reikš ir prastesnę jų ekonominę integraciją, tai galiausiai reikš ir iš esmės prastesnę darbo jėgos situaciją šalyje, nei esant vidutiniam ar žemam imigracijos lygiui.⁵ Pastaruoju metu nemažėjantys imigracijos į Europą srautai kai kurias valstybes nares jau privertė peržiūrėti savo migracijos politiką.

Nežiūrint minėtų teigiamų poslinkių ribojant imigraciją, Lietuvoje gyvenančių užsieniečių skaičius yra aukštas – šio metu siekia 204 071. Didžioji dalis ukrainiečiai – 75 085, iš kurių virš 46 tūkst. yra karo pabėgėliai. Taip pat gyvena daug baltarusių ir rusų – atitinkamai 52 287 ir 14 360. Visgi per pastaruosius trejus metus labiausiai išaugo imigracija iš Centrinės ir Pietų Azijos – nuo 4 iki 14 kartų. Šiuo metu Lietuvoje gyvena apie 34 tūkst. tokių imigrantų – dauguma uzbekai, tadžikai ir indai.⁶ Tačiau musulmoniška šių imigrantų dalis kelia susirūpinimą dėl polinkio radikalizuotis, nes jie atvyksta su tam tikromis antisemitinėmis, antivakarietiškoms nuostatomis. Pavyzdžiui, 2023–2024 m. Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas paskelbė 4 asmenis, susijusiais su terorizmu ir rekomendavo neišduoti jiems leidimų gyventi Lietuvoje ir neįleisti jų į šalį.

Kalbant apie užsieniečių integraciją į valstybės gyvenimą, pagal galiojantį Įstatymą Lietuvos Respublikos ilgalaikio gyventojų leidimas gyventi ES (toliau – leidimas nuolat gyventi) užsieniečiui gali būti išduotas jam teisėtai pragyvenus Lietuvoje be pertraukos pastaruosius 5 metus ir turint teisę gyventi Lietuvos Respublikoje suteikiantį ar patvirtinantį dokumentą arba nacionalinę vizą, taip pat pragyvenus ES valstybėje narėje be pertraukos pastaruosius 5 metus, iš kurių ne mažiau kaip 2 metus be pertraukos – Lietuvos Respublikoje, ir turint leidimą laikinai gyventi, taip pat pragyvenus ES valstybėje narėje be pertraukos pastaruosius 5 metus, iš kurių ne mažiau kaip 2 metus be pertraukos – Lietuvos Respublikoje, ir turint leidimą laikinai gyventi kaip leidimą laikinai gyventi (ES mėlynąją kortelę) turinčio užsieniečio šeimos narys. Praktika rodo, kad asmenys linkę neterminuotai tęsti leidimą laikinai gyventi, todėl jiems netaikomi valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos

² BNS, „Siūloma iki 2027-ųjų atidėti reikalavimą užsieniečiams aptarnauti lietuviškai“. TV3.lt, 2025 m. gegužės 21 d. <<https://www.tv3.lt/naujiena/lietuva/siuloma-iki-2027-uju-atideti-reikalavima-uzsienieciams-aptarnauti-lietuviskai-n1422164>> [Žiūrėta 2025-07-25].

³ Lietuvos Respublikos darbo kodekso 14, 30, 35, 36, 41, 42, 56, 57, 59, 62, 72-1, 112, 119, 134, 140, 141, 144, 171, 179, 181, 182, 185, 193, 194, 222, 223, 225, 226, 228, 237, 240, 241 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymas.

⁴ European Commission, Joint Research Centre, Stonawski M. et al. *Demographic scenarios for the EU – Migration, population and education*, Lutz, W. (ed.), 2019 <<https://data.europa.eu/doi/10.2760/590301>> [Žiūrėta 2025-05-12].

⁵ Ten pat.

⁶ Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Imigracijos rodikliai, 2025 m. liepos 1 d. duomenys <<https://migracija.lrv.lt/lt/statistika/menesine-migracijos-statistika/imigracijos-rodikliai/>> [Žiūrėta 2025-07-25].

Konstitucijos pagrindų patikrinimo reikalavimai, kurie atsiranda kreipiantis dėl leidimo nuolat gyventi. Esama praktinė spraga kelia riziką formuoti užsieniečių diasporoms. Pastaruoju metu itin sparčiai daugėjant užsieniečių Lietuvoje, reikalinga užsieniečių integracijos sistemą pritaikyti šiandienos poreikiams, nes užsieniečių, gyvenančių Lietuvoje, sėkminga integracija yra svarbus valstybės ir visuomenės saugumo uždavinys.

Todėl, **siekiant valstybės ir visuomenės saugumo, tikslinga labiau riboti pigios darbo jėgos imigraciją, sudaryti prielaidas užsieniečiams sėkmingai integruotis į visuomenę – įtvirtinti reikalavimą užsieniečiams, kurie pastaruoju metu teisėtai gyvena ar gyvena Lietuvoje bei siekia gyventi Lietuvoje ilgiau kaip 5 metus, ir, tikėtina, planuoja atsivežti gyventi į Lietuvą ir savo šeimos narius, mokėti valstybinę kalbą ir pateikti tai patvirtinantį dokumentą. 5 metų laikotarpis būtų pagrįstas užsieniečiui pramokti valstybinę lietuvių kalbą.**

Visgi reikalavimas mokėti valstybinę kalbą tiems užsieniečiams, kurie Lietuvos Respublikoje gyvena keletą metų su pertraukomis ir Lietuvoje negyvena jau daugiau kaip 5 ar 10 metų, būtų neproporcingas ir sunkiai įgyvendinamas. Todėl, vadovaujantis proporcingumo ir aiškumo principu bei siekiant, kad reikalavimas mokėti valstybinę kalbą, kaip vienas iš sėkmingos integracijos požymių, būtų taikomas būtent pastaruoju metu Lietuvoje gyvenusiems ar gyvenantiems ir siekiantiems toliau čia gyventi užsieniečiams, tikslinga reikalavimą pateikti valstybinės kalbos mokėjimą patvirtinantį dokumentą taikyti, kai dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo ar keitimo kreipiasi užsienietis, kuris **atitinka abi šias sąlygas:** 1) turi leidimą laikinai gyventi, arba per pastaruosius 3 metus turėjo leidimą laikinai gyventi; 2) bendrai per pastaruosius 8 metus ne mažiau kaip 5 metus turėjo teisę gyventi Lietuvos Respublikoje suteikiantį ar patvirtinantį dokumentą arba nacionalinę vizą.

Kita vertus, tarp Įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nustatytų leidimo laikinai gyventi išdavimo ir keitimo pagrindų yra ir tokių, iš kurių turinio matyti, kad užsienietis galėtų nepajėgti įgyvendinti reikalavimo mokėti valstybinę kalbą, pavyzdžiui, užsienietis, kuriam nustatyta globa (rūpyba) (keičiamo įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 7 punktą). Be to, kai kurie Įstatyme nustatyti leidimo laikinai gyventi išdavimo ir keitimo pagrindai – pavyzdžiui, 40 straipsnio 1 dalies 4¹ punkte (jeigu užsienietis ketina dirbti Lietuvoje aukštos profesinės kvalifikacijos reikalaujantį darbą), 4² punkte (jeigu užsienietis perkeliamas įmonės viduje), 9 punkte (jeigu užsieniečiui suteikiama papildoma apsauga Lietuvoje), 10 punkte (jeigu užsieniečiui suteikiama laikinoji apsauga Lietuvoje), 12 punkte (jeigu užsienietis yra ar buvo prekybos žmonėmis arba nelegalaus darbo auka ir bendradarbiauja su ikiteisminio tyrimo įstaiga arba teismu kovojant su prekyba žmonėmis ar su nusikaltimais, susijusiais su prekyba žmonėmis arba su nelegaliu darbu, kai dirbta ypatingai išnaudojamo darbo sąlygomis arba kai dirbo nepilnametis), 14 punkte (jeigu užsienietis kitoje ES valstybėje narėje yra įgijęs ilgalaikio gyventojo statusą ir turi tos valstybės išduotą leidimą gyventi), taip pat Įstatymo 43 straipsnio 1 dalies 8 punkte (kai šeimos susijungimo atveju atsiranda itin sunkių aplinkybių, susijusių su santuokos ar registruotos partnerystės nutraukimu arba šeimos nario mirtimi) – yra susiję su tam tikru užsieniečio teisiniu statusu ir (arba) atitinkamų ES teisės aktų, nurodytų Įstatymo priede, įgyvendinimu. Todėl, siekiant nustatyti valstybinės kalbos mokėjimo reikalavimą leidimo laikinai gyventi siekiantiems užsieniečiams, svarbu, kad jų (įskaitant ir užsieniečių, ketinančių dirbti Lietuvoje aukštos profesinės kvalifikacijos reikalaujantį darbą ar perkeliamų įmonės viduje, šeimos narius) teisės nebūtų pažeistos, ir tai neprieštarautų su ES teisei.

Reikalavimo mokėti valstybinę kalbą kontekste vertinant tai, kad tam tikrais atvejais leidimas laikinai gyventi negalėtų būti neišduotas net tuo atveju, jeigu užsienietis nemokėtų valstybinės kalbos, tikslinga šio reikalavimo netaikyti užsieniečiams, kuriems leidimas laikinai gyventi išduodamas ar keičiamas Įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 8 punkte (kai užsieniečio negalima grąžinti į užsienio valstybę ar išsiųsti iš Lietuvos Respublikos Įstatymo 130 straipsnio 1, 2, 4 dalyse nurodytais atvejais arba užsieniečio išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos vykdymas sustabdytas dėl Įstatymo 132 straipsnio 1 dalyje nurodytų aplinkybių) ar 11 punkte (jeigu užsienietis dėl pavojingos organizmo būklės negali išvykti ir jam reikalinga neatidėliotina būtinoji medicinos pagalba) nustatytais pagrindais.

Šiame kontekste verta pažymėti, kad šalies aukštosiose mokyklose studijos gali būti vykdomos ne tik valstybine kalba, bet užsienio kalbomis, būtų galima netaikyti reikalavimo mokėti valstybinę kalbą užsieniečiams, kuriems leidimas laikinai gyventi išduodamas ar keičiamas Įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 6 punkte (jeigu užsienietis ketina mokytis) ar 13 punkte (jeigu užsienietis ketina pagal darbo sutartį, sudarytą su mokslo ir studijų institucija, dirbti kaip dėstytojas arba tyrėjas) nustatytais pagrindais.

Atsižvelgiant į šalies geopolitinę orientaciją, prasminga netaikyti reikalavimo mokėti valstybinę kalbą ekonomiškai stipriausių šalių, kurioms taikomas bevizis režimas, piliečiams, kuriems leidimas laikinai gyventi išduodamas ar keičiamas Įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 16 punkte nustatytu pagrindu (kai užsienietis yra Australijos, Japonijos, Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės, Jungtinių Amerikos Valstijų, Kanados, Naujosios Zelandijos, Pietų Korėjos pilietis, kuris ketina dirbti ar užsiimti kita teisėta veikla Lietuvos Respublikoje).

Kaip minėta, kai kurie užsieniečiai dėl objektyvių priežasčių, pavyzdžiui, amžiaus ar sveikatos būklės, gali nepajėgti išmokti valstybinę kalbą. Verta atkreipti dėmesį, kad pagal Įstatymo 53 straipsnio, kuriame nustatyti leidimo nuolat gyventi išdavimo ir keitimo pagrindai, 8 dalį, tam tikriems asmenims, pavyzdžiui, asmenims, kuriems sukako 65 metai, asmenims, kuriems nustatytas 0–55 proc. dalyvumo lygis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – 0–55 proc. darbingumo lygis), asmenims, kuriems nustatyti individualieji pagalbos poreikiai (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – specialieji poreikiai), taip pat sunkių lėtinių psichikos ir elgesio sutrikimų turintiems asmenims, vaikams reikalavimas mokėti valstybinę kalbą netaikomas.

Taip pat, siekiant Lietuvoje ir toliau kurti patrauklią investicinę aplinką, sudaryti sąlygas branduolinės (atominės) energetikos specialistų pritraukimui, būtų prasminga netaikyti reikalavimo mokėti valstybinę kalbą užsieniečiams, kuriems leidimai laikinai gyventi išduodami ar keičiami pagal Lietuvos Respublikos investicijų ir Lietuvos Respublikos branduolinės (atominės) elektrinės įstatymus.

Svarbu paminėti šeimų susijungimo atvejus. Pagal galiojantį Įstatymą užsieniečiai, pragyvenę Lietuvoje pastaruosius 2 metus, turintys ne mažiau kaip vienerius metus galiojantį leidimą laikinai gyventi ir pagrįstas perspektyvas įgyti teisę nuolat gyventi Lietuvoje, įgyja teisę atsivežti savo šeimos narius, kuriems išduodamas leidimas laikinai gyventi. Tuo metu užsieniečiai, studijuojantys magistrantūroje, kurių pastaruoju metu Lietuvoje yra gan nemažai, savo šeimos narius gali atsivežti iškart, nes magistrantūros studijos nėra ilgos – 1,5–2 metų trukmės. Leidimas laikinai gyventi išduodamas ir užsieniečiui, kurio sutuoktinis ar partneris yra Lietuvos Respublikos pilietis ir gyvena Lietuvoje arba kurio tėvai ar vienas iš jų yra Lietuvos Respublikos piliečiai ir gyvena Lietuvoje, arba kurio tėvai gyvena Lietuvoje, kurie yra nedarbingi dėl senatvės pensijos amžiaus ar neįgalumo ir turi leidimą nuolat gyventi. Keliant reikalavimą užsieniečiams, kurie pastaruoju metu teisėtai gyvena ar gyvena Lietuvoje bei siekia gyventi Lietuvoje ilgiau kaip 5 metus, ir, tikėtina, planuoja atsivežti gyventi į Lietuvą ir savo šeimos narius, mokėti valstybinę kalbą ir pateikti tai patvirtinantį dokumentą, **toks pat reikalavimas turėtų būti taikomas ir tokių užsieniečių šeimos nariams minėtais šeimos susijungimo atvejais.** Lygiai taip pat išimtis turėtų būti taikoma asmenims, kurie dėl objektyvių priežasčių, t. y. amžiaus ar sveikatos būklės, gali nepajėgti išmokti valstybinę kalbą. Šioje vietoje svarbu pažymėti, kad Tarybos direktyvos 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą 7 straipsnio 2 dalis numato, kad „valstybės narės gali reikalauti, kad trečiųjų šalių piliečiai laikytųsi integracijos priemonių pagal nacionalinę teisę“. Tuo tarpu **magistrantūroje studijuojantiems užsieniečiams tikslinga panaikinti galimybę atsivežti šeimos narius, taip siekiant riboti imigrantų srautą.**

Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymas numato galimybę užsieniečiui, turinčiam teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo nustatyta tvarka arba esančiam lietuvių kilmės, gauti leidimą laikinai arba nuolat gyventi. Vis tik kreipiantis į Lietuvos Respublikos institucijas šiais su Lietuvos Respublikos pilietybe ir lietuvių kilme itin artimai susijusiais pagrindais, svarbu, kad šiais pagrindais besiremiantis užsienietis tikrai siektų atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę, o ne gyventi Lietuvoje daugelį metų su leidimu gyventi, dažniausiai dėl tos priežasties, kad atkurdami Lietuvos Respublikos pilietybę turėtų atsisakyti turimos kitos valstybės pilietybės (pavyzdžiui, Rusijos Federacijos pilietybės). Tuo metu valstybinės kalbos

egzamino ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzamino reikalavimai siejami tik su užsieniečių, teisėtai pragyvenusių Lietuvos Respublikoje ir turinčių reikiamus dokumentus, kategorijomis.

Verta paminėti ir tai, kad užsieniečių, apsigyvenusių Lietuvoje iki 1993 m. liepos 1 d. ir šiuo metu faktiškai joje gyvenančių, teisė gauti leidimą nuolat gyventi Lietuvoje iki šiol nesiejama su reikalavimu išlaikyti valstybinės kalbos ir Konstitucijos pagrindų egzaminus. Nors per daugiau nei 30 metų gyvendami nepriklausomoje Lietuvoje jie turėjo pakankamai laiko išmokti lietuvių kalbą ir Konstitucijos pagrindus.

Užsieniečių, kurie siekia gauti leidimą gyventi ir kuriems keliamas reikalavimas mokėti valstybinę kalbą ir būti išlaikyti Konstitucijos pagrindų egzaminą, valstybinės kalbos ir Konstitucijos pagrindų žinios turėtų būti tikrinamos. Tokią funkciją galėtų atlikti šiuos leidimus išduodantis Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Migracijos departamentas).

Siekiant **užkardyti bandymus apeidinėti sugriežtintas darbo imigracijos taisykles**, kada darbo imigrantai atvyksta kaip užsienio studentai, tikslinga grąžinti iki 2022 m. galiojusi darbo laiko apribojimą, kada užsienietis, priimtas į bakalauro studijas, galėjo dirbti arba vykdyti savarankišką veiklą ne daugiau kaip 20 valandų per savaitę. Ribojimas buvo panaikintas, motyvuojant tuo, kad daugelyje kitų ES valstybių narių neribojamas užsieniečių darbas studijų metu. Tačiau pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2016/801 dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir gyvenimo mokslinių tyrimų, studijų, stažavimosi, savanoriškos tarnybos, mokinių mainų programų arba edukacinių projektų ir dalyvavimo „Au pair“ programoje tikslais sąlygų (nauja redakcija) ES valstybės narės gali nusistatyti didžiausią valandų skaičių per savaitę, kuriomis ribojamas užsieniečių darbas studijų metu, bet ne mažiau kaip 15 valandų per savaitę.

Be to, ta pati direktyva leidžia ES valstybėms narėms išduoti leidimą laikinai gyventi mokymosi pagrindų užsieniečiui, kuris priimamas studijuoti, mokytis ar stažuotis tik į patvirtintą mokslo ir studijų instituciją, švietimo įstaigą ar priimančiąjį subjektą. Siekiant, kad šalies aukštosios mokyklos atsakingai rinktųsi užsienio studentus, kurie iš tikrųjų nori studijuoti, įgyti žinių, leidimus laikinai gyventi mokymosi pagrindų vertėtų išduoti užsieniečiams, kurie priimami studijuoti, mokytis ar stažuotis į patvirtintas mokslo ir studijų institucijas, švietimo įstaigas ar priimančiuosius subjektus.

Atsižvelgiant į visa tai, parengtas Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 11, 26, 35, 41, 42, 43, 46, 50, 53, 58, 107 ir 141 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas).

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai.

Įstatymo projekto iniciatorius ir rengėjas Lietuvos Respublikos Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininko pavaduotojas Laurynas Kasčiūnas. Įstatymo projektą parengė Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininko pavaduotojo patarėjas Simonas Klimanskis.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai?

Šiuo metu galiojantis Įstatymas numato leidimo gyventi užsieniečiui išdavimo ir keitimo sąlygas, tačiau tarp jų nėra nustatyto reikalavimo užsieniečiams, teisėtai pragyvenusiems Lietuvoje 5 metus, tęsiantiems leidimą laikinai gyventi, mokėti valstybinę kalbą (26 straipsnis).

Įstatymas numato leidimo laikinai gyventi išdavimo sąlygas užsieniečiui šeimos susijungimo atveju, kai Lietuvoje gyvena ar studijuoja jo šeimos narys, kuris yra Lietuvos pilietis arba užsienietis, turintis leidimą gyventi (43 straipsnis). Tarp šių sąlygų taip pat nėra reikalavimo mokėti valstybinę kalbą.

Įstatymas numato leidimo laikinai gyventi išdavimą užsieniečiui, kuris priimtas studijuoti, mokytis ar stažuotis, pakviestas tobulinti kvalifikacijos į mokslo ir studijų instituciją, švietimo įstaigą ar priimančiąjį subjektą (46 straipsnio 1 dalis). Tačiau valstybė nėra numačiusi užsieniečius priimančių mokslo ir studijų institucijų, švietimo įstaigų ar priimančiųjų subjektų patvirtinimo.

Pagal Įstatymą užsieniečio, priimto į bakalauro studijas, darbas studijų metu neribojamas. Teisę dirbti turi užsienietis nepriklausomai nuo to, ar jis studijuoja Lietuvoje turėdamas nacionalinę vizą ar leidimą laikinai gyventi (11 straipsnio 7 dalis).

Įstatymas numato valstybinės kalbos egzamino ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzamino reikalavimą kreipiantis dėl leidimo nuolat gyventi. Valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminų ir pažymėjimų išdavimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė (53 straipsnis).

Įstatymas numato galimybę užsieniečiui, turinčiam teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę arba esančiam lietuvių kilmės, gauti leidimą laikinai gyventi 5 metams (41 ir 42 straipsniai). Užsieniečiai, turintys teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę arba esantys lietuvių kilmės, gavę leidimus nuolat gyventi, gali iškart atsivežti šeimos narius, kuriems taip pat išduodami leidimai nuolat gyventi (53 straipsnio 7 dalis).

Įstatymas numato leidimo nuolat gyventi išdavimo ir keitimo sąlygas, tačiau nesusieja jo su leidimu laikinai gyventi (53 straipsnis). Tuo metu užsieniečių, apsigyvenusių Lietuvoje iki 1993 m. liepos 1 d. ir šiuo metu faktiškai joje gyvenančių, teisė gauti leidimą nuolat gyventi Lietuvoje nesiejama su reikalavimu išlaikyti valstybinės kalbos ir Konstitucijos pagrindų egzaminus.

Įstatyme įtvirtinta bendro pobūdžio nuostata, kad Lietuvos Respublika sudaro sąlygas užsieniečių, kurie turi leidimą gyventi, integracijai į valstybės politinį, socialinį, ekonominį ir kultūrinį gyvenimą įstatymų nustatyta tvarka (107 straipsnis).

Įstatyme apibrėžti Migracijos departamento įgaliojimai, susiję su užsieniečių teisinės padėties Lietuvoje nustatyti ar sprendimų dėl užsieniečių teisinės padėties Lietuvoje priėmimu (141 straipsnis). Tačiau tarp jų nėra teisės tikrinti užsieniečio valstybinės kalbos ir Konstitucijos pagrindų žinias.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama?

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad reikalavimas pateikti lietuvių kalbos mokėjimą patvirtinantį dokumentą taikomas, kai dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo ar keitimo kreipiasi užsienietis, kuris atitinka abi šias sąlygas:

1) turi leidimą laikinai gyventi arba per pastaruosius 3 metus turėjo leidimą laikinai gyventi;

2) bendrai per pastaruosius 8 metus ne mažiau kaip 5 metus turėjo teisę gyventi Lietuvos Respublikoje suteikiantį ar patvirtinantį dokumentą arba nacionalinę vizą. 5 metų laikotarpio nustatymo ir apskaičiavimo tvarką nustatytų vidaus reikalų ministras.

Atsižvelgiant į tai, kad Švietimo įstatymas nereglamentuoja, kokių lygiu užsienietis turėtų mokėti lietuvių kalbą, Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad lietuvių kalbos mokėjimo lygį, taikomą užsieniečiams, siekiantiems gauti leidimą laikinai gyventi, ir atvejus, kai laikoma, kad asmenys yra įgiję atitinkamą lietuvių kalbos mokėjimo lygį, nustatytų Vyriausybė. Lietuvių kalbos mokėjimo lygis pagal Europos Tarybos inicijuotus Bendruosius Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenis užsieniečiui būtų nustatomas švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka. Užsieniečiui nustačius lietuvių kalbos mokėjimo lygį būtų išduodamas pažymėjimas, kurio turinį, formą, išdavimo tvarką ir galiojimo laiką nustatytų švietimo, mokslo ir sporto ministras.

Taip pat numatoma lietuvių kalbos mokėjimo reikalavimo išimtis šioms užsieniečių grupėms: asmenims, kuriems sukako 65 metai, asmenims, kuriems nustatytas 0–55 proc. dalyvumo lygis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – 0–55 proc. darbingumo lygis), ir asmenims, kuriems Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo nustatyta tvarka yra nustatyti individualieji pagalbos poreikiai (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – specialieji poreikiai), taip pat sunkių lėtinių psichikos ir elgesio sutrikimų turintiems asmenims, vaikams ir užsieniečiui, kuriam leidimas laikinai gyventi išduodamas ar keičiamas Įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 4¹, 4², 6, 7 (kai užsieniečiui yra nustatyta globa (rūpyba)), 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 ar 16 punkte nustatytu pagrindu ar šio Įstatymo 43 straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytu atveju, pagal Lietuvos Respublikos investicijų įstatymą arba pagal Lietuvos Respublikos branduolinės (atominės) elektrinės įstatymą. Ši išimtis taip pat būtų taikoma ir

užsieniečio, kuriam leidimas laikinai gyventi išduodamas ar keičiamas Įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 4¹ ar 4² punkte nustatytu pagrindu, šeimos nariams.

Įstatymo projekto 6 straipsnio 1 dalimi keičiamo Įstatymo 43 straipsnio 3¹ dalyje siūloma nustatyti, kad užsieniečiui šeimos susijungimo atveju (kai Lietuvoje gyvena užsieniečio tėvai arba vienas iš jų, kurie yra Lietuvos Respublikos piliečiai; kai Lietuvoje gyvena užsieniečio sutuoktinis arba asmuo, su kuriuo sudaryta registruotos partnerystės sutartis ir kuris yra Lietuvos Respublikos pilietis arba užsienietis, turintis leidimą gyventi; kai jis yra užsieniečio, turinčio leidimą gyventi, pirmos eilės tiesiosios aukštutinės linijos giminaitis; kai Lietuvoje gyvena užsieniečio tėvai, kurie yra nedarbingi dėl senatvės pensijos amžiaus arba neįgalumo ir turi leidimą nuolat gyventi) leidimas laikinai gyventi gali būti išduodamas ar keičiamas, jeigu jis pateikia lietuvių kalbos mokėjimą patvirtinantį dokumentą.

Numatoma, kad asmenims, kuriems sukako 65 metai, asmenims, kuriems nustatytas 0–55 procentų dalyvumo lygis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – 0–55 procentų darbingumo lygis), ir asmenims, kuriems Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo nustatyta tvarka yra nustatyti individualieji pagalbos poreikiai (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – specialieji poreikiai), taip pat sunkių lėtinių psichikos ir elgesio sutrikimų turintiems asmenims, vaikams minėtas kalbos mokėjimo reikalavimas netaikomas.

Taip pat Įstatymo projekto 6 straipsnio 2 dalimi, kuria keičiamas Įstatymo 43 straipsnio 6¹ dalies 1 punktas, siūloma panaikinti galimybę šeimos nariams gauti leidimą laikinai gyventi, kai jie atvyksta šeimos susijungimo tikslu pas užsienietį, studijuojantį magistrantūroje, jam netaikant reikalavimo būti pragyvenus Lietuvoje pastaruosius 2 metus, turėti ne mažiau kaip vienerius metus galiojantį leidimą laikinai gyventi ir turėti pagrįstas perspektyvas įgyti teisę nuolat gyventi Lietuvoje.

Įstatymo projekto 4 ir 5 straipsniuose, kuriais keičiamos atitinkamai Įstatymo 41 straipsnio 2 dalis ir 42 straipsnio 2 dalis, siūloma nustatyti, kad užsieniečiui, turinčiam teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę, ir lietuvių kilmės užsieniečiui leidimas laikinai gyventi išduodamas arba keičiamas 3 metams. Tada, šiems užsieniečiams išduodant ir keičiant leidimą laikinai gyventi, būtų taikomos Įstatymo projekto 2 straipsnio nuostatos, t. y. kai tik jie atitiks aplinkybes (turi leidimą laikinai gyventi arba per pastaruosius 3 metus turėjo leidimą laikinai gyventi, o bendrai per pastaruosius 8 metus ne mažiau kaip 5 metus turėjo teisę gyventi Lietuvos Respublikoje suteikiantį ar patvirtinantį dokumentą arba nacionalinę vizą), siekdami gauti naują ar pasikeisti turimą leidimą laikinai gyventi, jie turėtų pateikti valstybinės kalbos mokėjimą patvirtinantį dokumentą.

Įvertinus tai, kad pagal Įstatymo projekte siūlomas nuostatas užsienietis, turintis teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę, taip pat lietuvių kilmės užsienietis *pirma* turės gauti leidimą laikinai gyventi, o teisėtai pragyvenęs Lietuvos Respublikoje 5 metus, galės kreiptis dėl leidimo nuolat gyventi išdavimo, Įstatymo 53 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktai tampa nebeaktualūs, nes šiems užsieniečiams leidimas nuolat gyventi būtų išduodamas pagal Įstatymo 53 straipsnio 1 dalies 8 punktą (pragyveno Lietuvos Respublikoje teisėtai be pertraukos pastaruosius 5 metus turėdami šiame Įstatyme nurodytą teisę gyventi Lietuvos Respublikoje suteikiantį ar patvirtinantį dokumentą arba nacionalinę vizą). Todėl Įstatymo projektu siūloma pripažinti netekusiais galios Įstatymo 53 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktus.

Atsižvelgiant į tai, kad kartu su užsieniečiu, turinčiu teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę ar esančiu lietuvių kilmės ir gavusiu leidimą nuolat gyventi, atvykusiems šeimos nariams nebūtų išduodamas leidimas nuolat gyventi ir jie *pirma* turės gauti leidimą laikinai gyventi Įstatymo nustatyta tvarka, Įstatymo projektu siūloma pripažinti netekusia galios Įstatymo 53 straipsnio 7 dalį.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad leidimas nuolat gyventi užsieniečiui, apsigyvenusiam Lietuvoje iki 1993 m. liepos 1 d. ir šiuo metu faktiškai joje gyvenančiam, gali būti išduodamas, jeigu jis pateikė valstybinės lietuvių kalbos egzaminą mokėjimą patvirtinantį dokumentą ir išlaikė Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminą.

Įstatymo projektu siūloma išplėsti reikalavimo dėl valstybinės kalbos mokėjimo ir Konstitucijos pagrindų egzamino išlaikymo apimtis nustatant, kad toks reikalavimas būtų taikomas ir užsieniečiui, jeigu jis neteko Lietuvos Respublikos pilietybės, tačiau gyvena Lietuvoje, gaudamas leidimą nuolat gyventi.

Taip pat siūloma nustatyti, kad lietuvių kalbos mokėjimo lygį, taikomą užsieniečiams, siekiantiems gauti leidimą nuolat gyventi, ir atvejus, kai laikoma, kad asmenys yra įgiję atitinkamą lietuvių kalbos mokėjimo lygį, nustatytų Vyriausybė. Lietuvių kalbos mokėjimo lygis pagal Europos Tarybos inicijuotus Bendruosius Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenis užsieniečiui būtų nustatomas švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka. Užsieniečiui nustačius lietuvių kalbos mokėjimo lygį būtų išduodamas pažymėjimas, kurio turinį, formą, išdavimo tvarką ir galiojimo laiką nustatytų švietimo, mokslo ir sporto ministras. Konstitucijos pagrindų egzaminų organizavimo ir jų išlaikymą patvirtinančių dokumentų išdavimo tvarką nustatytų švietimo, mokslo ir sporto ministras, o Konstitucijos pagrindų egzamino programą tvirtintų švietimo, mokslo ir sporto ministras kartu su teisingumo ministru.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad užsieniečių valstybinės kalbos mokymą koordinuotų Vyriausybės įgaliota institucija. Vyriausybė turės nustatyti užsieniečių valstybinės kalbos mokymo sąlygas ir patvirtinti valstybinės kalbos mokymų organizavimo ir finansavimo tvarką.

Įstatymo projektu taip pat siūloma išplėsti Migracijos departamento įgaliojimus ir suteikti teisę tikrinti užsieniečio valstybinės kalbos ir Konstitucijos pagrindų žinias.

Įstatymo projektu siūloma grąžinti darbo laiko apribojimą į bakalauro studijas priimtam užsieniečiui ir nustatyti, kad užsienietis studijų ar mokymosi laikotarpiu turi teisę dirbti arba vykdyti savarankišką veiklą ne daugiau kaip 20 valandų per savaitę, išskyrus švietimo įstaigos ar mokslo ir studijų institucijos nustatytą vasaros atostogų, studijų arba mokymosi laikotarpiu numatytos praktikos laikotarpį. Šis darbo ir savarankiškos veiklos laiko apribojimas netaikomas užsieniečiams, studijuojantiems magistrantūroje ir doktorantūroje, taip pat užsieniečiams, užbaigusiems studijas arba mokymąsi Lietuvoje, leidimo laikinai gyventi galiojimo laikotarpiu. Minėtas darbo laiko apribojimas būtų taikomas užsieniečiui nepriklausomai nuo to, ar jis studijuoja Lietuvoje turėdamas nacionalinę vizą ar leidimą laikinai gyventi. Taip pat toks užsienietis būtų atleidžiamas nuo pareigos įsigyti leidimą dirbti. Jeigu toks užsienietis studijų metu dirbtų nesilaikydamas minėto darbo laiko apribojimo, jam būtų atsisakoma išduoti ar paleisti leidimą laikinai gyventi arba toks leidimas būtų panaikinamas.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad leidimas laikinai gyventi mokymosi pagrindu būtų išduodamas užsieniečiui, kuris priimtas studijuoti, mokytis ar stažuotis, pakviestas tobulinti kvalifikacijos į patvirtintą mokslo ir studijų instituciją, švietimo įstaigą ar priimančiąjį subjektą. Užsieniečius priimančias mokslo ir studijų institucijas, švietimo įstaigas ir priimančiuosius subjektus Vyriausybės nustatyta tvarka tvirtintų švietimo, mokslo ir sporto ministras. Jeigu tokia mokslo ir studijų institucija ar švietimo įstaiga, ar priimančysis subjektas nebūtų patvirtinti, užsieniečiui būtų atsisakoma išduoti ar paleisti leidimą laikinai gyventi. Taip pat užsieniečiui mokymosi pagrindu išduotas leidimas laikinai gyventi būtų panaikinamas, jeigu pasibaigtų mokslo ir studijų institucijos ar švietimo įstaigos, ar priimančiojo subjekto patvirtinimo galiojimo laikotarpis arba patvirtinimas būtų panaikinamas.

Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekto 2, 6, 9 ir 11 straipsniais siūlomų Įstatymo pakeitimų įgyvendinimui reikia laiko parengti, suderinti ir priimti Įstatymo projekto įgyvendinimui būtinus įgyvendinamuosius teisės aktus, bei siekiant sudaryti galimybes užsieniečiams pasiruošti naujų reikalavimų atitikčiai, siūloma nustatyti, kad Įstatymo projekto 2 straipsnis, 6 straipsnio 1 dalis ir 9 straipsnio 2 dalis įsigaliotų 2026 m. liepos 1 d., o Įstatymo projekto 6 straipsnio 2 dalis ir 11 straipsnis – 2026 m. sausio 1 d. Atsižvelgiant į Įstatymo projekto 2 ir 9 straipsnio 2 dalies įsigaliojimo datą ir kad tuo metu Migracijos departamentas turėtų teisę tikrinti užsieniečio valstybinės kalbos ir Konstitucijos pagrindų žinias, siūloma nustatyti, kad Įstatymo projekto 12 straipsnis įsigaliotų 2026 m. liepos 1 d. Be to, siekiant, kad užsieniečių valstybinės kalbos mokymo koordinavimas prasidėtų kuo anksčiau, Įstatymo projekte suformuluotas pasiūlymas Vyriausybei iki 2025 m. lapkričio 1 d. paskirti užsieniečių valstybinės kalbos mokymą koordinuojančią instituciją.

Įvertinus tai, kad užsieniečiai, kurie šiuo metu turi leidimą laikinai gyventi, išduotą Įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nustatytais pagrindais, turėtų turėti laiko apsispręsti dėl galimų alternatyvių sprendimų (siekti leidimo nuolat gyventi, atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę ar kt.)

ir jiems tinkamai pasirengti, siūlytina nustatyti, kad Įstatymo projekto 4 ir 5 straipsniai ir 9 straipsnio 1 ir 3 dalys įsigaliotų 2026 m. liepos 1 d.

Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekto 3 straipsnio 2 dalimi, 7 straipsnio 1 dalimi ir 8 straipsnio 2 dalimi siūlomų Įstatymo pakeitimų įgyvendinimui reikia laiko parengti, suderinti ir nustatyti užsieniečius priimančių mokslo ir studijų institucijų, švietimo įstaigų ir priimančiųjų subjektų patvirtinimo tvarką, tas mokslo ir studijų institucijas, švietimo įstaigas ir priimančiuosius subjektus patvirtinti, siūloma nustatyti, kad Įstatymo projekto 3 straipsnio 2 dalis, 7 straipsnio 1 dalis ir 8 straipsnio 2 dalis įsigaliotų 2026 m. liepos 1 d.

Turint omeny, kad mokslo ir studijų metai prasideda rugsėjo 1 d., siūloma nustatyti, kad Įstatymo projekto 1 straipsnis, 3 straipsnio 1 dalis, 7 straipsnio 2 dalis, 8 straipsnio 1 dalis ir 10 straipsnis įsigaliotų 2026 m. rugsėjo 1 d.

Pažymėtina, kad prašymai išduoti ar pakeisti leidimą laikinai ar nuolat gyventi Lietuvoje, pateikti iki siūlomų pakeitimų įsigaliojimo dienos, būtų nagrinėjami ir sprendimai dėl jų priimami vadovaujantis iki numatytų pakeitimų įsigaliojimo dienos galiojusio Įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatomis.

Tikimasi, kad siūlomos priemonės labiau ribos pigios darbo jėgos imigraciją, sudarys prielaidas užsieniečiams sėkmingai integruotis į visuomenę.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta?

Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma. Priešingai, palankesnės užsieniečių studijų sąlygos, efektyvesnės, labiau kontroliuojamos imigracijos procedūros prisidės prie valstybės ir visuomenės saugumo kūrimo.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai?

Įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai?

Priimto įstatymo įgyvendinimas verslo sąlygoms ir jo plėtrai įtakos neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams?

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą: kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios?

Priėmus Įstatymo projektą, kitų teisės aktų priimti, keisti ar pripažinti negaliojančiais nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka?

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte nėra sąvokų ar jas įvardijančių terminų, kuriuos reikėtų įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus?

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir yra suderintas su Europos Sąjungos teisės aktais.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti?

Įstatymui įgyvendinti reikės pakeisti:

– Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. gruodžio 24 d. nutarimą Nr. 1687 „Dėl valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos pagrindų egzaminų ir jų išlaikymą patvirtinančių dokumentų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (iki 2026 m. birželio 30 d.);

– Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. spalio 5 d. nutarimą Nr. 998 „Dėl Lietuvos valstybės paramos užsieniečių integracijai teikimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“ (iki 2025 m. gruodžio 31 d.);

– vidaus reikalų ministro 2005 m. spalio 12 d. įsakymą Nr. 1V-329 „Dėl leidimų laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje užsieniečiams išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (iki 2026 m. birželio 30 d.);

– vidaus reikalų ministro 2005 m. gruodžio 21 d. įsakymą Nr. 1V-445 „Dėl Lietuvos Respublikos ilgalaikio gyventojų leidimo gyventi Europos Sąjungoje išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (iki 2026 m. birželio 30 d.).

Taip pat Vyriausybė iki 2025 m. lapkričio 1 d. turės priimti nutarimą dėl užsieniečių valstybinės kalbos mokymą koordinuojančios institucijos paskyrimo, iki 2026 m. gegužės 1 d. turės nustatyti užsieniečius priimančių mokslo ir studijų institucijų, švietimo įstaigų ir priimančiųjų subjektų patvirtinimo tvarką.

Švietimo, mokslo ir sporto ministras iki 2026 m. birželio 30 d. turės patvirtinti užsieniečius priimančias mokslo ir studijų institucijas, švietimo įstaigas ir priimančiuosius subjektus.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)?

Išplėstus Migracijos departamento įgaliojimus ir suteikus teisę tikrinti užsieniečio valstybinės kalbos ir Konstitucijos pagrindų žinias, papildomų valstybės biudžeto lėšų reikės Migracijos departamento finansavimo didinimui.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Nebuvo gauta. Dalis esminių Įstatymo projekto nuostatų atitinka Projekte Nr. XIVP-3352 siūlytas nuostatas, kurios buvo derintos su Vidaus reikalų ministerijos ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos specialistais.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis.

„Užsieniečiai“, „įdarbinimas“, „leidimas gyventi“, „leidimas laikinai gyventi“, „leidimas nuolat gyventi“, „valstybinė kalba“, „lietuvių kalba“, „šeimos susijungimas“, „studijos“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Seimo narys

Laurynas Kasčiūnas